

ADVIES

advies over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot het verlenen van steun met toepassing van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling voor deelname aan Europees erkende voedselkwaliteitsregelingen en voor bijhorende afzetbevorderingsacties

Inleiding

De adviesaanvraag over het *ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot het verlenen van steun met toepassing van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling voor deelname aan Europees erkende voedselkwaliteitsregelingen en voor bijhorende afzetbevorderingsacties*, werd door de SALV op 20 april 2011 ontvangen.

Op 27 april 2011 werd een SALV hoorzitting gehouden, waarop Lieve De Smit, bevoegd expert binnen de Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling van het departement Landbouw en Visserij, een toelichting gaf.

Voorliggend advies werd door de SALV op 27 mei 2011 definitief vastgesteld.

Piet Vanthemsche
Voorzitter SALV

Inhoudstafel

1. Situering
2. Advies

1. Situering

De 2de pijler van het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) wordt uitgevoerd door middel van programma's voor plattelandontwikkeling. Voor Vlaanderen liep het eerste programma voor plattelandontwikkeling (PDPO) gedurende de periode 2000-2006. Het huidige programma voor plattelandontwikkeling bestrijkt de periode tussen 1 januari 2007 en 31 december 2013.

Het PDPO 2007-2013 vindt zijn juridische basis in Verordening (EG) nr. 1698/2005 van de Raad van 20 september 2005 inzake steun voor plattelandontwikkeling uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandontwikkeling (ELFPO) (PB L 277 van 21 oktober 2005). De verordening zet in op vier assen, waarvan as 1 “*verbetering van het concurrentievermogen van de land- en de bosbouwsector*”. In deze as kan er naast inzetten op modernisering van landbouwbedrijven en vestiging van jonge landbouwers (maatregelen gekend via het VLIF) eveneens ingezet worden op maatregelen om de kwaliteit van de landbouwproductie en van de landbouwproducten te verbeteren, en dit door

- steun te verlenen aan landbouwers die deelnemen aan voedselkwaliteitsregelingen;
- steun te verlenen aan producentengroeperingen voor activiteiten op het gebied van voorlichting over en afzetbevordering voor producten die onder een voedselkwaliteitsregeling vallen.

In het PDPO 2007-2013 waren hiertoe de maatregelen 132-A biologische productie, 132-B kwaliteitssystemen BOB/BGA/GTS en 133 afzetbevordering voorzien. Deze maatregelen kaderen in strategische doelstelling 7 van het PDPO “Stimulering van verhoogde kwaliteit doet opportuniteiten ontstaan om zich te differentiëren ten opzichte van producten met een basiskwaliteit”.

Met het voorliggende ontwerpbesluit wenst de Vlaamse Regering de maatregelen zoals voorzien in het PDPO in uitvoering te brengen. Het ontwerpbesluit voorziet vanaf 01 januari 2011 in de uitvoering van volgende maatregelen:

- steun voor controlekosten biologische productie;
- steun voor deelname aan EU-voedselkwaliteitsregelingen (BOB, BGA, GTS);
- steun voor afzetbevordering (BOB, BGA, GTS).

Steun voor controlekosten biologische productie (132A)

Het ontwerpbesluit voorziet dat de toe te kennen steun aan biologische landbouwers wordt berekend op basis van de gemaakte kosten die verbonden zijn aan de deelname aan de biologische productiemethode en de controlekosten. De tussenkomst per bedrijf per jaar is geplafonneerd en kan gegeven worden gedurende 5 jaar. Alle Vlaamse land- en tuinbouwers die produceren volgens een lastenboek dat voldoet aan (EG) Verordening 834/2007 van de Raad van 28 juni 2007 inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten (PB L 189 van 20 juli 2007) en die zich aanmelden bij een door de overheid erkend controleorgaan, komen hiervoor in aanmerking.

Een jaarlijkse toelage als tussenkomst in de controlekosten was tot nu toe buiten het PDPO geregeld door middel van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 betreffende de biologische productie en de etikettering van biologische producten: erkende controleorganen konden een jaarlijkse toelage ontvangen, afhankelijk van de beschikbare begrotingskredieten (artikel 49).

Het strategisch plan biologische landbouw 2008-2012 "*De biologische landbouw; partner voor een duurzame toekomst*"¹ werd in 2008 gelanceerd en voorziet als hefboom de ondersteuning en stimulering van de producenten van biologische producten. Dat actieplan geeft aan dat de Vlaamse overheid sinds 2007 tegemoet komt in de controlekosten van de biologische marktdeelnemers.

In 2007 en 2008 was de wettelijke basis voor deze subsidie artikel 8 bis van het Koninklijk Besluit van 17 april 1992 inzake de biologische productiemethode en aanduidingen dienaangaande op landbouwprodukten en levensmiddelen. Voor 2009 en 2010 is de wettelijke basis het artikel 49 van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008.

In de praktijk betekent dit dat de minister jaarlijks zijn goedkeuring geeft (via een ministerieel besluit) aan een subsidie voor de controleorganen. Die brengen dan een bedrag in mindering op de factuur van de biologische landbouwers.

Door de steun voor biologische productie nu toe te kennen binnen het voorliggende ontwerpbesluit dat kadert in het PDPO, kan 30% gefinancierd worden door de Europese Commissie en komen middelen vrij voor de overige in het ontwerpbesluit vernoemde maatregelen (zie hieronder).

¹ <http://v.vlaanderen.be/nlapps/data/docattachments/strategischplanbio.pdf>

Steun voor deelname aan EU-voedselkwaliteitsregelingen (BOB, BGA, GTS) (132B)

Het ontwerpbesluit voorziet ondersteuning aan producenten die produceren volgens een lastenboek dat aan de erkende communautaire voedselkwaliteitsregelingen is gekoppeld. Het betreft de producten erkend als Gegarandeerde Traditionele Specialiteit (GTS), Beschermd Geografische Aanduiding (BGA) en Beschermd Oorsprongsbenaming (BOB). De vergoeding wordt berekend op deelnamekosten en extra controlekosten die het resultaat zijn van de opgelegde normen.

Een BOB staat open voor producten die heel sterk verbonden zijn met het gebied wiens naam zij dragen. De kwaliteit of de kenmerken van het product dienen in hoofdzaak of exclusief te danken zijn aan het bijzondere geografische milieu van de plaats van oorsprong. Bovendien wordt een BOB enkel verleend aan producenten waarvan de productie, verwerking en bereiding plaatsvinden binnen een bepaald geografisch gebied.²

Voor een BGA dient de naam van een streek te worden gebruikt om een bepaald product aan te duiden. Het verband tussen het product en zijn geografische oorsprong is kleiner als bij een BOB. Het volstaat dat een bijzondere kwaliteit of reputatie aan de geografische oorsprong kan worden toegeschreven. Minimaal één van de productie-, verwerkings- of bereidingsstadia moet in het geografische gebied gebeuren.

De vermelding GTS verwijst niet naar de herkomst, maar beklemtoont het verband tussen de kwaliteit en de traditionele productiemethode of traditionele productsamenstelling van een product.

Voor elke erkende BOB, BGA of GTS zijn de controlemodaliteiten vastgelegd in een productdossier zoals goedgekeurd door de Europese Commissie.

In Vlaanderen zijn 4 producten erkend onder Verordening (EG) nr. 510/2006 van de Raad van 20 maart 2006 inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen (PB L 93 van 31 maart 2006):

- Geraardsbergse mattentaart (BGA);
- Brussels grondwitloof (BGA);
- Gentse Azalea (BGA);
- Vlaams-Brabantse tafeldruif (BOB).

²Omschrijving BOB, BGA en GTS : <http://lv.vlaanderen.be/nlapps/docs/default.asp?id=180>

Daarnaast zijn de kriekenbieren, geuzebieren en faro³ erkend als GTS onder Verordening (EG) nr. 509/2006 van de Raad van 20 maart 2006 inzake gegarandeerde traditionele specialiteiten voor landbouwproducten en levensmiddelen (PB L 93 van 31 maart 2006).

In art 32, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1698/2005 van de Raad van 20 september 2005 inzake steun voor plattelandsontwikkeling uit het ELFPO wordt verduidelijkt dat de steun wordt verleend voor landbouwproducten die uitsluitend voor menselijke consumptie bestemd zijn. Deze bepaling in combinatie met artikel 20 van dezelfde verordening (steun wordt verleend aan landbouwers) beperkt de producten die onder de steun in het kader van voorliggend ontwerpbesluit vallen tot het Brussels grondwitloof en de Vlaams-Brabantse tafeldruif.⁴

Steun voor afzetbevordering (BOB, BGA, GTS) (133)

Naast steun voor deelname aan voedselkwaliteitsregelingen, wordt in het ontwerpbesluit de mogelijkheid geboden om *producentenorganisaties te ondersteunen voor het voeren van voorlichtings- en afzetbevorderingsacties die onder een kwaliteitsregeling vallen*. Het gaat hierbij om tegemoetkoming voor het voeren van activiteiten op de interne markt op het gebied van voorlichting, afzetbevordering en reclame voor het betrokken product (zoals de kosten voor organisatie en deelname aan beurzen, advertenties, drukwerk,...). De overheidssteun bedraagt hier maximaal 70% van de totale kosten met een plafond op jaarbasis per producentengroepering en kan maximaal gedurende 3 opeenvolgende jaren worden aangevraagd.

Via deze activiteiten wordt de consument geïnformeerd over de kenmerken van het betrokken product dat volgens een lastenboek wordt geproduceerd. Door het toekennen van een subsidie aan de producentengroeperingen voor het voeren van dergelijke acties, kunnen zij trachten de vraag naar hun erkend product te stimuleren.

Conform artikel 23 van Verordening (EG) nr. 1974/2006 van de Commissie van 15 december 2006 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 1698/2005 van de Raad inzake steun voor plattelandsontwikkeling uit het ELFPO, wordt onder 'producentengroepering' verstaan *een organisatie, ongeacht de rechtsvorm ervan, waarin marktdeelnemers zijn verenigd die voor een specifiek landbouwproduct of voedingsmiddel actief deelnemen aan een voedselkwaliteitsregeling*. Beroeps- en/of kolomorganisaties die één of meer sectoren vertegenwoordigen, komen niet als producentengroepering in aanmerking.

³ Faro, Oude Geuze, Oude Geuze-Lambiek, Oude Lambiek, Oude Kriek, Oude Kriekenlambiek, Oude Frambozenlambiek, Oude Fruit-lambiek, Lambiek, Geuze-Lambiek, Geuze, Kriek, Kriekenlambiek, Frambozenlambiek, Vruchtenlambiek

⁴ Opname in het communautaire register van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen: Brussels grondwitloof: 4 augustus 2008 (Verordening 776/2008) Vlaams-Brabantse tafeldruif: 10 juli 2008 (Verordening 656/2008)

Om in aanmerking te komen voor een subsidie moet een producentengroepering jaarlijks uiterlijk op 30 september een actieplan indienen voor het uitvoeren van activiteiten voor het volgende kalenderjaar, aldus voorliggende ontwerpbesluit.

De gekwantificeerde doelstellingen horende bij de outputindicatoren van het PDPO gaan uit van 300 begunstigden voor de maatregel 132A en 132B en van 6 gesteunde acties voor de maatregel 133.

2.Advies

De Raad is verheugd dat de Vlaamse Regering door middel van voorliggend ontwerpbesluit uitvoering geeft aan de maatregelen rond steun voor deelname aan Europees erkende voedselkwaliteitsregelingen en voor bijhorende afzetbevorderingsacties zoals voorzien in het Vlaams Programmadoocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) 2007-2013.

De Raad erkent dat de deelname aan hoogwaardige voedselkwaliteitssystemen aanleiding kan geven tot extra kosten en verplichtingen die door de markt onvoldoende gehonoreerd worden en dat bovendien de instapdrempel vrij hoog kan zijn door de hoge eisen aan product en productieproces.

De Raad stelt vast dat, gegeven het feit dat voorliggende steunregeling gevat zit in het PDPO-kader rond steun voor deelname aan bepaalde specifieke voedselkwaliteitsregelingen, enkel biologische landbouwers en landbouwers-producenten van BOB/BGA/GTS in aanmerking kunnen komen. Het aantal land- en tuinbouwers die met deze maatregelen worden bereikt, is bovendien beperkt.

De Raad stelt vast dat, tengevolge van art. 32.1 c) van Verordening 1698/2005, de in het ontwerp besluit te verlenen steun slechts vijf jaar kan worden toegekend. Nochtans is de controlekost een vaste, blijvende kost voor biologische producenten en landbouwers die deelnemen aan de Europese kwaliteitsregelingen BOB/BGA/GTS. De Raad acht het bijgevolg noodzakelijk dat naar aanleiding van de herziening van het GLB, de Vlaamse Regering er bij de Europese instanties op aandringt dat deze subsidiëringmogelijkheid niet langer zou worden beperkt in de tijd. Tevens stelt de Raad aan de Vlaamse Regering voor om na te gaan op welke manier de inspanningen van producenten in het kader van andere voedselkwaliteitssystemen (Art. 20 c) ii) in het kader van deze reglementering kunnen ondersteund worden.

Artikel 5 van het ontwerpbesluit bevat de procedure voor de steunaanvraag. De Raad is van mening dat het efficiënter en eenvoudiger is indien de aanvraag zou worden geïntegreerd in de jaarlijkse verzamelaanvraag. De Raad vraagt dat in het kader van administratieve vereenvoudiging deze aanvraagprocedure nog in die zin zou worden aangepast.

De Raad ondersteunt samenwerkingsverbanden tussen landbouwers en/of tuinbouwers en stelt daarom dat het aangewezen is dat ook coöperatieve vennootschappen in de land- en tuinbouw een aanvraag kunnen indienen om promotie te voeren voor de bevordering van de afzet van een BOB of BGA.

De Raad wenst te duiden dat er op het vlak van voedselkwaliteitsregelingen nog andere maatregelen binnen het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) mogelijk zijn en waarover de SALV reeds adviseerde. Meer bepaald ging het toen om (vanuit EU-perspectief) nationale voedselkwaliteitsregelingen: Belplume (integrale kwaliteitsbeheersing braadkip), Belgian Controlled Veal (kwaliteitslabel voor kalfsvlees), Certus (kwaliteitslabel voor varkensvlees), en Meritus (kwaliteitslabel voor rundvlees). De voedselkwaliteitsregeling binnen de zuivelsector (IKM) werd destijds uitgesloten van deze steun omdat de sector reeds via de toekenning van uitzonderlijke steun aan melkveehouders die getroffen waren door de zuivelcrisis, steun ontving⁵ (die ook voor kwaliteitsverbetering kan worden ingezet). In het SALV-advies van 3 juni 2010 over de implementatie van de wijzigingen in de voorschriften voor de regelingen inzake rechtstreekse steun⁶ werd gesteld *De Raad neemt kennis van het feit dat de Vlaamse Regering in het voorliggende ontwerpbesluit voorstelt om in 2010 en 2011, op basis van het artikel 68, specifieke steun voor de verbetering van de kwaliteit toe te kennen om zo landbouwers aan te moedigen zich aan te sluiten bij erkende private of nationale voedselkwaliteitsregelingen.*

Het kwaliteitspakket⁷, dat recent door de Europese Commissie werd gelanceerd, moet leiden tot een grondige herziening van het kwaliteitsbeleid voor landbouwproducten. Bedoeling is een meer coherent beleid. Zo zou er bijvoorbeeld één tekst komen voor de regeling van beschermde oorsprongsbenamingen, geografische aanduidingen en de gegarandeerde traditionele specialiteiten. Reeds in eerdere adviezen⁸ gaf de SALV aan dat de dergelijke parallele ontwikkelingen die buiten de scope van de discussies over de toekomst van het GLB na 2013 gevoerd worden, eveneens voldoende aandacht verdienen.

⁵ Besluit van de Vlaamse Regering van 2 april 2010 houdende toekenning van een uitzonderlijke steun aan melkveehouders die getroffen zijn door de zuivelcrisis (Staatsblad 26 april 2010)

⁶ [SALV-advies Health check van 3 juni 2010](#)

⁷ <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/1692&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

⁸ [SALV-advies beleidsbrief LV van 28 januari 2011](#)